

Rotterdam, kernenergievrije gemeente

Initiatiefvoorstel

Arno Bonte, Fractie GroenLinks Rotterdam, april 2011

Inleiding

Het kabinet is voornemens om tenminste één nieuwe vergunning af te geven voor de bouw van een tweede kerncentrale in Borssele. Ook zijn er al plannen voor een derde centrale in Borssele en houdt het kabinet de mogelijkheid tot bouw van een kerncentrale op de Eerste Maasvlakte open.

In dit voorstel onderbouwt GroenLinks waarom kernenergie geen oplossing biedt. We doen daarnaast een aantal voorstellen om Rotterdam te vrijwaren van kernenergie, zodat wij als gemeente geen medeverantwoordelijkheid dragen voor de bouw van nieuwe kerncentrales en het langer openhouden van de bestaande centrale in Borssele.

Problematiek

De bezwaren tegen het opwekken van kernenergie zijn nog steeds actueel. Kernenergie zadelt toekomstige generaties voor tienduizenden jaren ongevraagd op met zeer giftig en radioactief afval. In het Duitse Asse lekken vaten met radioactief afval en zien we dat de maatschappelijke kosten daardoor verder oplopen. Op de zeebodem liggen vele vaten die nog geborgen moeten worden. De ontmanteling van kerncentrales kost de overheid ook geld. Datzelfde geldt voor de beveiliging van kerntransporten en opslaglocaties. Daarbij komt nog eens dat de ontwikkeling van de technologie gesubsidieerd wordt. Alle kerncentrales die nu draaien of in aanbouw zijn worden mede gefinancierd door overheden.

In tegenstelling tot wat vaak wordt beweerd, is kernenergie dure energie. Wind op land is nu al concurrerend qua prijs en windenergie op zee is nog maar een fractie duurder, terwijl windmolens niet leiden tot grote bijkomende maatschappelijke kosten. Nieuwe kerncentrales zijn ook niet nodig om aan de Nederlandse vraag naar energie te voldoen. Wel betekenen nieuwe kerncentrales een pas op de plaats voor duurzame energiebronnen, zoals wind, zon, biomassa, getijdestroom of winning van energie uit zout/zoetwater. Een kerncentrale draait namelijk onverschrokken en constant en kan niet flexibel en snel worden bij – en afgeschakeld. Daardoor is kernenergie in de energiemix geen aanvulling op duurzaam opgewekte energie en verdringt het alternatieve energiebronnen.

1. Uranium is eindig

De grondstof voor het opwekken van kernenergie is uranium (en soms plutonium). Net als olie en kolen zijn dit brandstoffen met een eindige voorraad. De definitie van duurzame energie luidt dat de bron (vrijwel) onuitputtelijk is, zoals de zon, de wind of aardwarmte. Uranium is dat niet. Sterker nog, gezien de uraniumbehoefte van landen als de VS, China en India, zijn binnen 50 tot 100 jaar de economisch winbare uraniumvoorraden op. In de tussenliggende periode zal de prijs van uranium verveelvoudigen, waardoor in de (nabije) toekomst de opwekking van kernenergie economisch niet meer haalbaar is. Zeker niet

ten opzichte van duurzame energieopwekkers, waarvan de prijs alleen maar zal dalen. Door de eindigheid van de voorraad uranium is kernenergie geen oplossing maar uitstel van executie.

2. Toch CO₂-uitstoot

Ofschoon er bij de opwekking van energie in een kerncentrale nauwelijks CO₂ vrijkomt, is kernenergie niet zo duurzaam als velen ons willen doen geloven. Bij de rest van de cyclus (van ontginning van uranium tot de definitieve opslag van het kernafval) lopen de schattingen van diverse onderzoekers uiteen van 80 tot 150 gram per kilowatt/uur. Dat is lager dan die van

kolencentrales, maar nog steeds aanzienlijk. En een veelvoud van de uitstoot bij opwekking van energie met duurzame methoden, zoals zon en wind.

3. Het gevaar van opslag

Zolang kernenergie wordt opgewekt door middel van kernsplijting (kernfusie is nog slechts een theoretische oplossing) hebben we te maken met sterk radioactief afval. Dit moet opgeslagen worden in een gecontroleerde en bewaakte omgeving. In Nederland bestaat daar de COVRA in Borssele voor, waar het radioactieve afval voor een periode van 100-150 jaar tijdelijk opgeslagen zal worden. Wat er daarna mee moet gebeuren is onduidelijk. Men denkt over het algemeen aan ondergrondse opslag, onderzoek naar opslag in zoutkoepels vindt in Nederland vanaf 1976 plaats, maar zonder resultaat. De periode waarin het afval afgeschermd moet worden van de omgeving is honderdduizenden jaren. Nergens ter wereld is er een definitieve opslagfaciliteit voor warmteproducerend hoogradioactief afval.

De periode van tijdelijke bovengrondse opslag lijkt in de huidige West-Europese samenleving op het eerste gezicht geen probleem. Maar als we naar de Europese geschiedenis kijken van de laatste honderd jaar – met twee wereldoorlogen – en de huidige situatie in de rest van de wereld, ook dichtbij zoals in Oost-Europa, is het alleen maar realistisch om rekening te houden met destabilisatie van de samenleving in de komende 50 tot 200. We kunnen simpelweg niet garanderen dat kernafval zo lang veilig en gecontroleerd opgeslagen kan blijven. We stellen onze (klein) kinderen bloot aan extreem onverantwoorde risico's. Zo lang we hier geen oplossing voor hebben, bepleit GroenLinks om de hoeveelheid kernafval tot het absolute minimum beperken. Rotterdam kan hier een bijdrage aan leveren en het goede voorbeeld stellen door een kernenergievrije gemeente te worden.

4. Het gevaar van een ongeluk in een kerncentrale of andere nucleaire installatie

Alhoewel de kans op een ongeluk met een kerncentrale klein is, zijn de gevolgen zeer extreem en buiten proportioneel. De (maatschappelijke) kosten van de ramp in Tsjernobyl worden geschat op 430 miljard dollar. In Nederland zijn we voor slechts 1,5 miljard euro verzekerd voor een kernramp. (Bron: rapport Externe kosten van kernenergie, CE Delft 2008) Tsjernobyl is een grote ramp, maar Three Mile Island, Harrisburg, Windscale en zeer recentelijk Fukushima in Japan ook catastrofes die de volksgezondheid generaties lang ernstig schaden en slachtoffers maken. Het ontwerp van een kerncentrale is nooit perfect en niet alle omstandigheden zijn te voorzien. Ook de kerncentrale in Borssele heeft bijna te maken gehad met een melt down. Met meer geluk dan wijsheid is Nederland ternauwernood ontsnapt aan een kernramp. De centrale is inmiddels verbeterd, maar bij de vorige bijna-ramp dacht men dat de kerncentrale in Borssele absoluut veilig was, net zoals sommigen dat nu denken.

De kans op een ongeval met een kerncentrale is zeer klein. Maar als het flink mis gaat met een centrale, dan zijn de gevolgen zo groot dat ze beter uitgesloten kunnen worden als het nemen van dit risico niet volstrekt noodzakelijk is. Bovendien behoort afzien van de productie van kernenergie ook simpelweg tot de mogelijkheid: energiebesparing en het opwekken van duurzame energie zijn veel veiliger antwoorden op het energie- en klimaatvraagstuk.

Het voorstel

De gemeente Rotterdam heeft duurzaamheid hoog op de agenda staan. Duurzaamheid en kernenergie zijn niet te verenigen. GroenLinks wil daarom dat Rotterdam het goede voorbeeld

geeft door het grondgebied van Rotterdam uit te roepen tot kernenergievrij gebied. Daarvoor onderneemt de gemeente de volgende acties:

1. Leg de ambitie vast in een verklaring

De gemeente verklaart een kernenergievrije gemeente te zijn.

2. Neem altijd atoomvrije stroom af

De gemeente blijft groene stroom afnemen en legt vast om ook in de toekomst alleen energie in te kopen van een aanbieder die gegarandeerd geen kernenergie levert. Dit wordt expliciet opgenomen in het programma van eisen bij een volgende keuze voor een energieleverancier.

3. Voer een landelijke lobby

De gemeente roept het Rijk op om af te zien van het ontwikkelen van plannen rond de bouw van één of meerdere kerncentrales in Nederland

4. Sta geen kerncentrale en/of opslag toe op Rotterdams grondgebied

De gemeente verklaart op voorhand niet mee te willen werken aan opslag of verwerking van kernafval en de mogelijke bouwplannen voor een kerncentrale op haar grondgebied. Bestaande locaties waar radioactief afval wordt opgeslagen worden uitgefaseerd door bij verlenging geen nieuwe milieuvergunningen af te geven.

5. Weer aanbieders kernenergie van het net

De gemeente verzoekt, als aandeelhouder van energienetwerkbeheerder Stedin, om te onderzoeken of het mogelijk is in de toekomst aanbieders van kernenergie te weren op haar netwerk.

6. Informeer inwoners over duurzame energieleveranciers

De gemeente gaat haar inwoners actief informeren over welke energieaanbieders kernenergievrij werken. Dit wordt meegenomen als onderdeel van de huidige communicatie- en educatieprojecten van de gemeente met betrekking tot duurzaamheid.

7. Roep andere gemeenten op om hetzelfde te doen

De gemeente doet een oproep naar alle andere gemeentes en provincies in Nederland om hetzelfde te doen.

Slotwoord

Als Rotterdam zich kernenergievrij verklaart, dan is dat een goed begin. Maar om dit initiatief kracht te geven is meer nodig. Daarom is dit voorstel tegelijkertijd door GroenLinks in Amsterdam ingediend en zullen ook in andere gemeenten binnenkort soortgelijke voorstellen worden gedaan.

GroenLinks hoopt dat veel gemeenten kernenergievrij zullen worden, zodat het draagvlak voor het bouwen van nieuwe kerncentrales verdwijnt en de initiatiefnemers en voorstanders van kernenergie zich zullen wenden tot opwekking van echt duurzame energie.

Arno Bonte, april 2011.